

קונטרס

נועם שיח

שיעורי

הגה"צ אבדק"ק וד"מ

קדאסנא

שליט"א

הלכות סוכה

חג הסוכות תשפ"ז לפ"ק

גליון ד"כ

בעזהש"ת

שיעורי הלכה ולקט שיעורי אגדה

שנאמרו ע"י

הגה"צ אבדק"ק ור"מ שליט"א

בבית מדרשינו

קהל עדת קראסנא

ב"פ יצ"ו

1601 44th Street
Brooklyn, NY 11204

אפשר להשיג הגליון

בבית מדרשינו

לקבל הגליון באימעייל,
להערות ולהארות, נא לפנות
noiyamsiach@gmail.com

לתרומות ולנדבות
נא לפנות לאימעייל הג"ל
זכות הרבים יהא תלוי בו

עיצוב ועימוד:

סוף פסוק:

02-3131476

כל הזכויות שמורות

© Copyright 2026

עץ "חיים" הוא למחזיקים בה

מליצת "מעם שיח" לזכרון יעקב אר"ל
הנחלתו לזכרון יעקב אר"ל
הנחלתו לזכרון יעקב אר"ל

ה"ה הרבני הנגיד

מ"ה חיים הלוי מייזעלס הי"ו

לעילוי נשמת הרב

מ"ה ר' יעקב אר"ל בן מ"ה ר' מרדכי צבי הלוי ע"ה

נלב"ע כ"ח אב שנת תשס"א לס"ק

וזוגתו מרת צירל בת מ"ה ר' משה הלוי ע"ה

נלב"ע י"ז חשוון שנת תש"נ לס"ק

ת.נ.צ.ב.ה.

תוכן הקונטרס

ה. דרוש לחג הסוכות

ט. הלכות סוכה

סוכה לשם צל * האם מותר לנכרי או קטן או אשה לבנות את הסוכה * האם מותר לסכך את הסוכה כשה'שלא"ק סגור * האם מותר לסכך על דבר המעמיד שמקבל טומאה, ומה הדין במעמיד דמעמיד * הנחת ברזל על הסכך שלא יעוף מהרוח * קשירת הסכך בדפנות שלא יעוף מהרוח * שיעור סוכה כשירה, ומידתה * 'דופן עקומה' * מה הדין אם 'מסכך' בעצים רחבים * אויר פתוח בסכך * האם נוי סוכה רחבה ד' טפחים, מותר לאכול ולישון תחתיו * האם יש איסור בתליית נוי סוכה שמיוצר ע"י הנכרים * האם יש ענין לעשות רצפה להסוכה * יש ענין 'סגולי' לפתוח את השלא"ק לפני כניסת החג * כזית הראשון של ליל סוכות הוא מצות עשה דאורייתא * שיעור זמן אכילת כזית הראשון בליל א' דסוכות * בקידוש היום איזה ברכה קודמת ל'ישב בסוכה' או 'שהחיינו' * מה הדין כששכח לפתוח את השלא"ק לפני האכילה * האם מותר להוציא את השולחן מהסוכה לפני השינה

דרוש לחג הסוכות

אושפיזא דיוסף צדיקא

יש לצאר ענין השייכות המיוחדת של יוסף הצדיק למצות סוכה. דהנה ידוע מנהג האר"ל (פרי עץ חיים, שער הלולב פ"ג) שיש לצאר ענין השייכות המיוחדת של יוסף הצדיק למצות סוכה. דהנה ידוע מנהג האר"ל (פרי עץ חיים, שער הלולב פ"ג) שיש

ע"י ענני הכבוד שהם כלבושים, ממילא בא גם שפע של מזון

בספה"ק בני יששכר (מאמרי חודש תשרי, מאמר י', ו') כ' בשם הרה"ק רבי פנחס מקוריין זי"ע (אמרי פנחס שער ד' את קע"ט) רמז על מצות ישיבת סוכה זכר לענני הכבוד, ע"פ המצואר בשו"ע (ח"מ ס' ס' סעי' ג' בהג"ה) דאס התחייב אדם את עצמו ליתן לאדם אחד 'מזונות', אין הלבושים בכלל המזונות, אבל אס התחייב צ'פרנסה', גם הלבושים הם בכלל זה וכש"כ. (ושמע מינה, כי המפרנס את חבירו בלבושים, אזי פשיטא שהוא מפרנסו במזונות).

ומבשיך הצנ"י דלפ"ז ע"י מצות סוכה אנו נזונים מכח קל וחומר, שאס הקצ"ה פורס סוכת שלום עלינו שהוא צח"י אור מקיף כמו מלבוש - מכל שכן שיש לו התחייבות לזון אותנו. עכתודה"ק הנלרך לעניננו. (ועי"ש היטב בדבריו העמוקים).

והנה אנו יושבים בסוכה שהיא זכר לענני הכבוד שהיו במדבר, והעננים היו מגהלים את צדי ישראל, ולכך לא בלו שלמותיהם כמצואר צפ'

הצדיק המתנהג בהרחבה, ממשיך לבני פרנסה בהרחבה גדולה – מעשה נפלא

וזהו הכוונה כל העולם 'ניזון', היינו כי לכן העולם כולו אינו זוכה להמשיך משמים אלא 'מזונות' שהוא צממנוס כדי חיותו, ולא בחינת 'פרנסה' שהיא בהרחבה גדולה, זהו 'צביל חנינא בני' היינו מחמת שהשפעה אינה יורדת לעולם אלא באמצעות ה'צביל' שעושה הצדיק משמים להמשיך משם שפע טוב, ומאחר ש'חנינא בני' דיו בקב חרוצים' ואינו צריך יותר, לכן גם אינו ממשיך לעולם אלא צממנוס כפי הצריך לקיום חיותו.

ובאשר אמר הרה"ק מרוזין דברי קודש אלו, הכיר והבין הייטב לב לפני מי הוא עומד שאין זה כי אם הרה"ק מרוזין צעמנו שהסביר לו בזה את דרכי הנהגתו בגינוני מלכות כנודע. ואמר אח"כ הייט"ל בלשון קדשו – "עם כל הצדיקים הייתי מדבר כאיש אל רעהו, אבל כאשר עמדתי אז לפני הרה"ק מרוזין כל אצבי היו דא לדא נקשן, ואם היה נמצא שם איזה צור הייתי מפיל עצמו לתוכו מרוב פחד ואימה". ע"כ.

וראיתי צס' פרדם הצדיקים (לחג הסוכות, דף ק"ג)
צסס הנאון הצדיק רבי משה אריה פריינדל זצ"ל גאב"ד עיה"ק ירושלים מש"כ צספרו עמרת יהושע (לשנת הגדול) וז"ל: שמעתי מפ"ק של זקיני הגה"ק מנאסויד זצ"ל ששמע מפ"ק של מרן הייטב לב זי"ע דכאשר הגיע צפעס הראשונה אלל הרה"ק מרוזין זי"ע נכנס לביהמ"ד וראה שם איש המלוכ צבגדי מלכות, וחש צהייט"ל כי הוא צוודאי א' מהחסידים העשירים שצאו להסתופף בלל הקודש. וניגש אליו הייט"ל ושאלו האם אפשר להכנס אל הרצי, ענה לו האיש [שהיה הרה"ק מרוזין צעמנו] הנה איתא בגמ' (תענית י.) 'כל העולם כולו ניזון צצביל חנינא בני וחנינא בני די לו בקב חרוצין מערב שבת לערב שבת'.

וי"ל הכונה בזה עפ"י מה דאיתא בשו"ע (ח"מ ס' ס' ס"ג) כי המצטיח לחצירו ליתן לו מזונות, אי"צ לתת לו אלא אכילה ושתייה בלבד, אבל אם הצטיחו 'פרנסה' חייב ליתן לו גם שאר צרכיו בהרחבה וכגון מלבושים וכדומה.

חזינן ממעשה זה מידת הנדיקים הקדושים אשר בארץ, להמשיך לבני כל זרעיהם בהרחצה גדולה בצני' 'פרנסה' דייקא אשר כוללת הכל, ולא רק 'מוזנות' בצמאוס.

יוסף הוא המשביר לבני פרנסה בהרחבה גדולה

והנה יוסף הנדיק הוא היה המשביר לבני בארץ מצרים, והנה כשהתודע יוסף לאחיו במצרים וביקש מהם שירדו למצרים, ואמר להם תחילה שיזנום כלל אשר אמר לו פרעה כדכתיב (בראשית מ"ה, י"ח) 'ואבלו את חלב הארץ', היו סבורים שיוסף הנדיק יכלול אותם רק במוזנות אבל לא יפרנס אותם במלבושים, ע"כ תיקף כדי להוציא זה מלצם נתן להם מיד מלבושי כבוד, כדכתיב אח"כ (שם, מ"ה, כ"ב) 'לבושם נתן לאיש חמש חליפות שמלות וגו' שכוונתו היתה לרמוז להם שאל ידאגו כלל לא למוזנות

ולפי"ז מוזן שפיר השיכות המיוחדת של מצות סוכה ליוסף הנדיק, יען אשר שניהם משפיעים פרנסה ומוזנות לכלל ישראל בהרחבה גדולה, דכמו מצות סוכה אשר היא זכר לענני הכבוד אשר הם בצניעות לבוש הכולל כל זרעי האדם, כך גם יוסף הנדיק הוא משפיע 'פרנסה' לכלל ישראל, אשר בזה נכלל גם כל שאר זרעי האדם כמלבושים וכדו'.

נוטלים את הלולב דווקא בתוך הסוכה לזכות

להשפעת יוסף הצדיק ומצות סוכה גם יחד

ובזה יוצן שפיר טעם הענין מה שנוטלים הלולב דווקא בתוך הסוכה, דהלולב הוא מכון כנגד יוסף הנדיק, וכמו שאומרים בתפילה צעת שאוגדין את הלולב עם מיניו

(מוצא בסידור בית יעקב לר"י עמדין ז"ל) 'וע"י ג' הדסים שהם כנגד ג' אצות אברהם יצחק ויעקב, וע"י שני צדי ערבות שהם כנגד משה ואהרן, וע"י לולב ואתרוג שהם כנגד יוסף

ודוד'. והצרכה על מנחת ד' מינים היא על נמילת לולב, כמבואר בגמ' (סוכה לז:): דהוא הגבוה מכולן.

וע"ב כשאנו מצרכים על הלולב צתוך הסוכה אנו זוכים לשני ההשפעות הצרוכות גם יחד - הלולב שהוא כנגד יוסף הצדיק שהוא המשציר והמציא שפע צריוות לכל, יחד עם השפעת ענני הכבוד

של הסוכה אשר הם לבושים אשר כוללים הכל, וע"י שניהם יחד נמשכים וצאים כל ההשפעות טובות לבני ישראל בהרחצה גדולה.

ויה"ר שממנחת סוכה וארבעה מינים יתמשך עלינו ועל כל ישראל שפע של צרכה והצלחה בכל מעשה ידינו, ונזכה לעבוד את ה' כל ימינו בשמחה וטוב לבב, אכי"ר.

הלכות סוכה

סוכה לשם צל

כ' המחבר בשו"ע (סי' תרל"ה סעי' א') **סוכה אע"פ שלא נעשית לשם מצוה כשרה.** ומקורו מהגמ' סוכה (דף ח.) **דהעיקר הוא שיהא לשם סוכה, היינו לעשיית צל, דכתיב** (דברים ט"ז י"ג) **'חג הסוכות תעשה' כלומר תעשה 'לשם סוכה' שמסוככת מן השמש, ואם עשאה לצניעות בעלמא שלא יראו אותו וכדו' אינו יוצא בסוכה זו, אבל אם עשאה לצל אע"פ שלא חשב בעת העשייה שיהא לשם חג, הסוכה כשירה.**

אבל בפוסקים מב' וגם המשנ"ב מביאו (סי' תרל"ב ס"ק א'), **שמצוה מן המובחר לעשות הסוכה לשם מצות החג.**

האם מותר לנכרי או קטן או אשה לבנות את הסוכה

בגמ' (סוכה דף ח.) מבואר שמותר לומר לנכרי שיבנה את הסוכה, ובגמ' (שם) נקראים סוכות אלו בשם סוכת גנב"ך - ר"ת ג'וי נ'שים ב'המה כ'ותים, היינו שאם עכו"ם או אשה או קטן שאינם בני חיובא בונים את הסוכה, הסוכה כשירה, והעיקר הוא שיעשה לצל. ואע"פ שבנו הסוכה למטרה אחרת ולא בשביל מצות סוכה, מ"מ כשרה, שהרי עשאוה לצל, וכן פסק המחבר (סי' תרל"ה).

ובמשנ"ב (סי' תרל"ו ס"ק ד') **מבואר שמצוה לחדש בו דבר לשם החג.**

והדבר נוגע למעשה בבתי מדרשות שמעסיקים את הגוים שלהם שיבנו את הסוכה ויניחו את הסכך, וע"פ מבו' בפוסקים צריך שיהודי ישתדל לכה"פ לנענע את הסכך שיהא עשוי לשם מצות חג הסוכות.

בחור בר מצוה שעדיין לא ידוע אם יש לו ב' שערות, מבו' בפמ"ג **שיכול לבנות את הסוכה לכתחילה, שהרי מעיקר הדין גם קטן יכול לסכך, וע"כ מוקמינן אחזקה שיש לו ב' שערות.**

כל הענין הנ"ל הוא רק לגבי הסכך שעל הסוכה, אבל את הדפנות לכו"ע אפשר לכתחילה לבנות ע"י קטן או גוי ללא כל שאלה, שעיקר הענין שיהיה 'לשם חג הסוכות' הוא על הסכך ולא על הדפנות.

האם מותר לסכך את הסוכה כשה'שלא' ק' סגור

הרמ"א (סי' תרכ"ו סעי' ג') כותב דמותר לעשות את הסכך גם כשהשלא"ק סגור, שהרי הסכך עצמו כשר, ויש רק דבר צדדי שמונע את כשרות הסוכה, וע"כ אין זה נכנס בגדר 'תעשה ולא מן העשוי', שזה נאמר דוקא כשהפסול הוא מצד עצם הסכך.

אבל המג"א הביא בשם הב"ח שחולק על הרמ"א, וס"ל דאעפ"כ צריך להחמיר שהשלא"ק יהיה פתוח כשמסככים את הסוכה, וכן נוהגין להחמיר, וכן נקטו המג"א והא"ר והגר"ז שיש לחשוש לדעת הב"ח.

ועפ"י מביא המשנ"ב (סי' תרכ"ו ס"ק י"ח) את דעת ה'מטה אפרים', דס"ל שאם שכח והניח הסכך כשהשלא"ק סגור, צריך לפתוח הגג 'ולנענע' כל הסכך, היינו שיגביה כל עץ לבדו ויחזירנו, וע"כ החכם עיניו בראשו להיזהר בדבר זה, ולמנוע עגמ"נ מיותרת.

האם מותר לסכך על דבר המעמיד שמקבל

טומאה, ומה הדין במעמיד דמעמיד

הרמ"א בשו"ע (סי' תרכ"ט סעי' ז') כ' וז"ל 'אין להעמיד הסכך בדבר המקבל טומאה', היינו כשהמסגרת [הפרעמ"ס] שעליו מניחים הסכך הוא ברזל שמקבל טומאה, או שהוא עשוי משאר דברים המקבלים טומאה, יש בזה איסור להניח עליו הסכך.

וכ"ז הוא לכתחילה, אבל בדיעבד אם כבר עשה כך ונזכר בליל החג, כ' המג"א שאפשר לצאת בסוכה זו יד"ח, ויכול ג"כ לברך ברכת לישב בסוכה.

ודין זה הוא רק אם הסכך עצמו מונח על הברזל, אבל כשהסכך מונח על קורות עץ וקורות אלו מחוברים לברזל שאז נקרא - 'מעמיד דמעמיד', הרי זו סוכה כשירה ומותר לכתחילה לרוב הפוסקים, (הר"ן, המג"א, ושו"ע הרב ועוד)

יש מחמירין גם במעמיד דמעמיד (החזו"א וההולכים בשיטתו), וכן משמע לכאורה מהפמ"ג, דאפי' מעמיד דמעמיד אסור, ולכן הם עושים כל מיני תחבולות שהסוכה תהיה בנויה באופן שגם המעמיד דמעמיד יהיה מדבר שאינו מקבל טומאה.

הנחת ברזל על הסכך שלא יעוף מהרוח

דין זה דמעמיד הוא ג"כ באם מניחין ברזל על הסכך כדי שהסכך לא יעוף ממקומו ע"י הרוח, דאין נפק"מ באם הברזל מחזיק את הסכך מלמטה או

מלמעלה, דזה ג"כ נקרא מעמיד, ולכן צריך להיזהר שלכתחילה לא ישימו ברזל על הסכך להחזיקו שלא יעוף ברוח, אבל בדיעבד הסוכה כשירה כנ"ל.

עוד מב' בפוסקים דהא דאמר' שאסור להשים על הסכך ברזל, זה רק באם הסכך עלול לעוף ממקומו אפי' ברוח מצויה, דאז אכן יוצא שהברזל הוא זה שמחזיק את כל הסכך. אבל אם רק ברוח שאינה יכולה להחזיק את הסכך לעוף ממקומו, אזי הברזל שמעליו אינו נקרא מעמיד ומוותר להניחו על הסכך.

קשירת הסכך בדפנות שלא יעוף מהרוח

כמו כן אם רוצה לקשור את הסכך לדפנות שלא יעופו ע"י הרוח ע"י חוטים (וכנ"ל ברוח מצויה) ג"כ צריך לכתחילה לעשותם בחוטים העשויים מדבר שאינו מקבל טומאה, ואכן יש כיום חוטים שנעשו מעשבים שאינם מקבלים טומאה, ומוותר לקשור בהם הסכך אפילו לכתחילה.

שיעור סוכה כשירה, ומידתה

בכשרות הסוכה ישנם שני שיעורים - שיעור ר' חיים נאה, ושיעור החזו"א, ונבאר ראשית את מידת השיעורים, השיעורים שנציין להלן הם לא השיעור המדויק ממש, אלא בערך.

רוחב ואורך הסוכה צריך שתהא לכה"פ ז' על ז' טפחים. לשי' ר"ח נאה - טפח הוא בערך 3.2 אינטשע"ס, אמה הוא 18.75 אינטשע"ס, וסוכה כשרה שהיא ז' על ז' טפחים שיעורה הוא בערך 22 אינטשע"ס.

'גובה הסוכה' לכשרותה הוא 10 טפחים, וא"כ לשיטת ר"ח נאה שיעור גובה הסוכה הכשרה הוא לכה"פ 32 אינטשע"ס.

אך לשי' החזו"א - טפח הוא בערך 3.8 אינטשע"ס, א"כ סוכה כשרה ז' על ז' טפחים היא 26.6 אינטשע"ס, ו'גובה הסוכה' לכשרותה לשיטת החזו"א הוא 38 אינטשע"ס.

ודע: דבשיעור גובה הסוכה וכן שיעור גודל הסוכה, צריכין להחמיר כשיעור הגדול של החזו"א, מהטעם דסוכה היא דאורייתא.

ולגבי שאר הדינים של סכך פסול בד' טפחים, ואויר פסול בג' טפחים ודופן עקומה וכו', צריכין להחמיר לפי השיעור הקטן של ר"ח נאה.

דופן עקומה'

בש"ע (סי' תרל"ב סעי' א') מבואר דסכך פסול 'מן הצד' אינו פוסל אלא בארבע אמות, שהוא 75 אינטשע"ס, אבל פחות מארבע אמות הסוכה כשרה, דאמרינן 'דופן עקומה', היינו שאנו רואים כאילו הכותל נעקם והסכך הפסול נחשב כחלק מגוף הכותל, וכותל זה מצטרף לאחד מן הכתלים לכשרות הסוכה.

אבל ברור הדבר שאי אפשר לאכול או לישון מתחת לדופן העקומה, שזה בודאי אינו נחשב כסוכה עצמה והוא סכך פסול, ואינו נחשב כדופן הסוכה אלא לענין זה שלא לפסול את כל שאר מקום הסוכה מחמת הסכך פסול.

מה הדין אם 'מסכך' בעצים רחבים

בש"ע (סי' תרל"ב סעי' א') מבואר דסכך פסול, 'באמצע הסוכה' פוסל בד' טפחים, והשיעור לש"י ר"ח נאה הוא 12.6 אינטשע"ס.

וצריך מאוד להיזהר בבתים שכשעושים את הסכ"י לייט"ס, שיש שעושים אותו ע"י שתי חלונות והביע"ם באמצע, שלא יהיה רחב ד' טפחים כשיעור סכך פסול, שעל ידי זה נחלק הסוכה לשנים, ופעמים שע"ז אין לו שיעור דפנות להכשר סוכה, או שאין לו ז' על ז' טפחים, וגם צריך להיזהר שלא לאכול או לישון תחת זה.

ובמשנ"ב (סי' תרל"ב ס"ק ג') מחדש וז"ל, **דיש פוסקים** (הראב"ד והר"ן) שסוברים דאף דאם סיכך בעץ שהוא רחב פחות מד' טפחים שהסוכה כשירה, מ"מ תחת אותו המקום אסור לישון ולאכול, אלא א"כ מפחית את הקורה שתהיה פחות מג' טפחים - היינו 9.4 אינטשע"ס, וכן נקט החיי אדם להלכה.

וצריך מאוד להיזהר בזה, דלפעמים הסוכות בנויים בתוך הבית כגון בקיטשע"ן, והשולחן שאוכלים עליו נמצא תחת החלק הפסול של הסוכה שאסור לאכול שם, ואפשר בנקל להיכשל באכילה תחת סוכה שאינה כשירה.

ואפי' הנשים שיושבות מתחת לחלק זה, צריכות להיזהר כשעושים את ברכת 'לישב בסוכה', לאכול את כזית החלה תחת סוכה כשרה, ולא תחת החלק הפסול.

אור פתוח בסכך

מב' בש"ע (סי' תרל"ב סעי' ב') דאור בשיעור ג' טפחים, [שהוא 9.4 אינטשע"ס] בין מן הצד ובין באמצע פסולה, ואסור לאכול או לישון תחתיו,

ואם האויר נמצא באמצע הסוכה הוא מחלק את הסוכה לשתיים, ובאופן כזה צריך למדוד באם בכל חלק מהסוכה יש לו השיעור של סוכה כשירה.

והדבר שכיח מאוד, באם הגיע רוח והרחיק את הסכך אחד מהשני בשיעור אויר של ג' טפחים, אזי הסוכה נחלקת לשנים וכו"ל.

עוד מבו' ברמ"א (שם) דאם יש אויר בין הסכך מצד דופן אחד עד הצד השני על פני כל הסוכה, אפי' אם הוא פחות מג' טפחים אסור לשבת ולאכול או לישון תחתיו, ולכן החמירו לסכך על הסכך עוד סכך על רוחב הסוכה שבאם הסכך יזוז ממקומו לא ישאר הסוכה עם אויר מצד אחד למשנהו.

האם נוי סוכה רחבה ד' טפחים, מותר לאכול ולישון תחתיו

נוי סוכה שהם רחבים ד' טפחים 12.6 אינטשע'ס, ההלכה הוא באם הוא תלוי 'בתוך' ד' טפחים שמתחת לסכך, הרי הוא בטל לסכך וזה חלק מהסכך. ואפילו כשהנוי סוכה הוא ארוך מאוד אבל ראשו תלוי בתוך הד' טפחים של הסכך ג"כ מתבטל לסכך וזה חלק מהסכך, ומותר לאכול ולישון תחתיו. אבל אם תלוי רחוק מהסכך ד' טפחים וגם רחב ד' טפחים, אסור לאכול ולישון תחתיו.

האם יש איסור בתליית נוי סוכה שמויצר ע"י הנכרים

הגר"ש וואזנער זצ"ל דן בשאלה מה הדין לגבי נוי סוכה שהקאמפעני"ס מייצרים אותם עבור חגותיהם, האם מותר לתלותם בסוכה, ומכריע להיתר, וז"ל, דאינו נעשה לע"ז אלא בהזמנה לבד ולא במעשה, ומלבד זאת כל הדברים מיוצרים ע"י מכונות העלעקטרי"ק ולא בידי אדם, ולכן מותר להשתמש בהם לנוי סוכה.

האם יש ענין לעשות רצפה להסוכה

הפמ"ג (סי' תרמ"ג) מחדש, דיש ענין שיהא גם עשיה של רצפה בסוכה עצמו, ויש ב' טעמים, א. משום דסוכה הרי הוא זכר לענני הכבוד וענני הכבוד הקיפו את בני"י משש צדדים, מארבע הרוחות ומלמעלה ולמטה שזה כולל הקרקע.

ב. משום אשוויי גומות, שבזמנם הקרקע לא היה מרוצף, וא"כ יש חשש שביו"ט או בשבת חוה"מ כשמנקים את הקרקע יכול לבוא לידי אשוויי

גומות שזה אסור, ולכן באם יעשה רצפה בקרקע הסוכה לא יבוא לידי חשש איסור זה.

יש ענין 'סגולי' לפתוח את השלא"ק לפני כניסת החג

יש ענין להשאיר את השלא"ק פתוח מלפני כניסת יו"ט וכן מביא המטה אפרים, וב'אלף למטה' כ' הטעם משום דקדושת הסוכה יכנס לתוך הסוכה שמסוככת בסכך כשר, שבתחילת היו"ט כבר מגיעים ההשפעות.

ועוד מביא המט"א, דגם ביו"ט עצמו ראוי שיהיה פתוח השלא"ק, שע"כ יורדים השפעות טובות, היינו שאם מזג האויר הוא טוב ונוח, אפילו אם יש חשש שאח"כ יהיה גשם, ישתדלו להשאיר פתוח ככל האפשר, כיון שבימים אלו שהם זמן שמחתינו יורדים השפעות מרובות לתוך הסוכה.

כזית הראשון של ליל סוכות הוא

מצות עשה דאורייתא

בליל ראשון של חג הסוכות יש מצות עשה לאכול כזית בתוך הסוכה, כמבוא' בגמ' (סוכה כ"ז). שליל הראשון של סוכה גמרי' גז"ש ט"ו - ט"ו ממצה בפסח, ללמד בא שזה מצות עשה דאורייתא לאכול כזית פת בסוכה כמו כזית מצה בליל פסח.

ויש לכזית בשעת האכילה טעם המצה, שהוא 'כי בסוכות הושבתי את בני' ע"י ענני הכבוד שהקיפם, וכמש"כ הב"ח, דכיון דכתיב בתורה (ויקרא כ"ג מ"ג) 'למען ידעו' וכו' לכן אם לא כיון טעם המצה, לא קיים המצה כתיקונה.

אבל בדיעבד אם שכח לכזית בעת אכילת הכזית את טעם המצה יוצא יד"ח ואינו מעכב. וה'מטה אפרים' (סי' תרכ"ה), כ' שאם שכח לכזית, יאכל עוד כזית ויכון לצאת יד"ח המצות עשה אע"פ שאינו מעכב.

שיעור זמן אכילת כזית הראשון בליל א' דסוכות

וצריך לאכול את הכזית במהירות כמו זמן האכילה בכזית של מצה, שהוא שיעור אכילת פרס, ובמצה שהיא קשה לאכילה נוקטים בשיעור הגדול של 9 מינוטי"ן, אבל בפת שהוא יותר קל לאכילה נקטי' כשיעור המחמיר שזה 4 מינוטי"ן.

דעת הפמ"ג (סי' תרל"ט בא"א ס"ק טו), שכזית הפת של אכילת ליל סוכות אסור לערב בו שום דבר, כמו המצה של ליל פסח דאם היא מצה עשירה לא יצא יד"ח. ולכן ס"ל שאם מערב מי פירות בחלה זו של הכזית בליל סוכות לא

יוצא יד"ח, אבל רוב הפוסקים לא סברו כדעת הפמ"ג, ושמעתי שהרה"צ רבי יצחק מאמשינוב זצ"ל היה מחמיר שלא לטבול הכזית הראשון בדבש.

בקידוש היום איזה ברכה קודמת 'לישב בסוכה' או 'שהחיינו'?

בשו"ע (סי' תרמ"ג סעי' א') מבואר, דבקידוש היום בלילה הראשון של חג הסוכות מברכים קודם ברכת 'לישב בסוכה' ואח"כ מברכין ברכת 'שהחיינו', מכיון שבברכת שהחיינו אנו מכוונים גם על קידוש היום וגם על מצות סוכה.

אבל בליל שני של החג ד'שהחיינו' לא קאי אלא על קידוש היום ולא על הסוכה, דאפי' אי אמרינן שיום ראשון של חג הוא חול ג"כ יצא, דלא גרע מאילו בירך שהחיינו בשעת עשיית הסוכה דיצא יד"ח הברכה, אזי מברכין תחילה ברכת 'שהחיינו' ואח"כ מברכין ברכת 'לישב בסוכה', שלא להפסיק בין ברכת הקידוש לשהחיינו, וכן פוסק הרמ"א.

אבל הב"ח והט"ז כתבו שלא נהגו כן, וכן אצל קהילות החסידים לא נהגו כך.

מה הדין כששכח לפתוח את השלא"ק לפני האכילה

באם שכח לפתוח את השלא"ק לפני החג, ונזכר רק אחרי שכבר עשה קידוש היום והתחיל לאכול, מבואר במשנ"ב (סי' תרל"ט ס"ק מ"ח) דעת ה'ביכורי יעקב', שאינו צריך לחזור ולקדש, וגם אי"צ לחזור ולברך ברכת שהחיינו, ורק ברכת 'לישב בסוכה' צריך לחזור ולברך ולאכול עוד כזית פת.

באם אחד שכח בסעודות ימי החוה"מ לברך 'לישב בסוכה' לפני האכילה, הדין הוא כל זמן שהוא יושב בסוכה יכול לברך ברכה זו, ומבואר בפוסקים שאם עדיין לא בירך ברהמ"ז עדיף שיאכל אחרי הברכה עוד כזית.

האם מותר להוציא את השולחן מהסוכה לפני השינה

בספר מועדים וזמנים (בהל' סוכה סי' פ"ז) דן בענין זה באריכות, ומביא עובדא מה'חפץ חיים' שדקדק על ענין זה, ומסיים וז"ל, אבל מצד דין שינה בסוכה אי"צ שיהיה בסוכה שולחן האכילה, וכן המנהג שם הפשוט שמוציאין את השולחן בלילה וישנים ועכ"פ אין להחמיר בדבר זה כ"ז שלא נמצא בפוסקים בהדיא להחמיר, עיי"ש.

לזכר עולם

ידידנו הנכבד האי גברא רבא ויקידא, מבני ציון היקרים המסולאים בפז,
אציל הנפש וכביר המעש, גדול בתורה ובמעשים טובים, איש אשכולות ודב
תבונות, ראש וראשון לכל דבר שבקדושה, איש טוב ומטיב ובעל חסד בכל
לבו ונפשו

הרה"ג

רבי אליהו עזריאל

ב"ר מרדכי יהושע העשיל

בראנד ז"ל

יוזם ועורך גליונות 'נעים שיח' בעמל ובמסירות רבה במשך כמה שנים, לזכות
את הדבים בדברי תורה

גלב"ע ביום י"ז תשרי ה'תשפ"ו סוכות תשפ"ו

תהא נשמתו צרורה בצרור החיים

וימליץ טוב עבוד אלמנתו החשובה מנ"ת תחי' וכל בני משפחתו היקרים הי"ו
ועבוד כל ידידיו ומכריו שיחי'

